

מטעם העולם הזה טיפל בפרשה אדם. שמעתי הכירו עד אז את שמו: ברוך נאדל. הוא התחיל לעבוד אצלנו כמה שבועות לפני כן, כאשר תפקידו היה בלתי-רגיל לחלוטין בעיתונות הישראלית דאז: חוקר ראשי. נמסר לו מדור בשם "אור חדש על..." והוא שוחרר מכל תפקיד אחר במערכת — דבר שהיה אז בגדר מותרות. במסגרת תפקידו זה טיפל בפרשה של הברחות בחיפה — ואז בא במגע עם המורדים של העירייה.

התוצאה היתה כותרת, שלא היתה עוד כדוגמתה בעיתונות הישראלית עד אז: "חיפה: גנגסטרים בבית העירייה".

שילטון הטרור

כדי להכין את משמעות הדברים, יש לזכור את המצב ששרר אז במדינה הצעירה.

מפא"י, בהנהגת דויד בן-גוריון, שלטה בה שילטון בלא-מצרים. כל ביקורת על השילטון נראתה בעיני רבים כחילול-הקוד. דש. בדי מפא"י היו מכשירי-כוח אדי-רים — ריכוז כביר שכלל כמעט את כל משק המדינה, כל זרועות השילטון (וביחוד ללם שרותי-הביטחון, שעצם קיומם נשמר אז בסוד), הצבא (בהנהגת עסקן-מפא"י משה דיין, שניהן כרמטכ"ל) והמישטרה (בשליטת בנו של בן-גוריון, עמוס). חיפה של אבא חושי היתה המיבצר המיפלגתי המרכזי, "חיפה האדומה" היתה מאורגנת ומושמעת. בכל מערכת-בחי

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהל: תדי אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאודור ראש מברקים: "עולמפרם". העורך הראשי: אורי אבנרי. ראש המערכת: יוסי ינאי. עורכת-בנית: יוסי שנון. עורכת כיתוב: ענת ישראלי. צימוץ מערכת: ציון צפריר וגילה רוזן. ראש המינהל: אברהם סימון. מחלקת המודיעין: רפי זכרוני. המו"ל: "העולם הזה" בע"מ. מודפס ב"הרפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן אביגדור. הפצה, גר" בע"מ. גלוסות: צינקורפיה, "כספי" בע"מ.

קיא קרי

מנקייה-רחובות, שיחור לעיני המצלמה שלנו את עבודתו. במציאות של הימים ההם, היתה זאת אידיליה בלתי-רגילה. ואז פרץ המרד. החלו בו כמה פקידים של עיריית חיפה, בנייהם שלום מחרו ושלום טיאנו, שהחליטו להתקומם נגד ראשי-העירייה

בשבוע שעבר מלאו 25 שנים להור פעת גיליון העולם הזה (719), שחולל היסטוריה בתולדות העיתונות הישראלית, וגם הביא לתמורה רבה בחיים הפוליטיים בארץ.

כאשר יצא אותו גיליון מתחת למכש הדפוס, לא עלה על דעתנו כי הוא מכיל חומר-נפץ שכזה. ולראייה: השער של הגיליון היה מוקדש לנושא אחר לגמרי: שיתוק-הילדים.

שער זה היה פרי-יוזמתה של בטי דור בינר, אשה דינאמית שבאה מקנדה, יחד עם בעלה סם דובינר, ושהחליטה לקחת לידיה את הטיפול בילדים המשותקים. על רקע זה התפתח מאבק בינה ובין כמה עסקנים, שטיפלו עד אז בקורבנות הפוליו. בטי גוללה לפנינו את סיפור המאבק העגום הזה, והוא מצא את ביטוינו בכך תרת השער: "מחול השדים סביב השי" תוק".

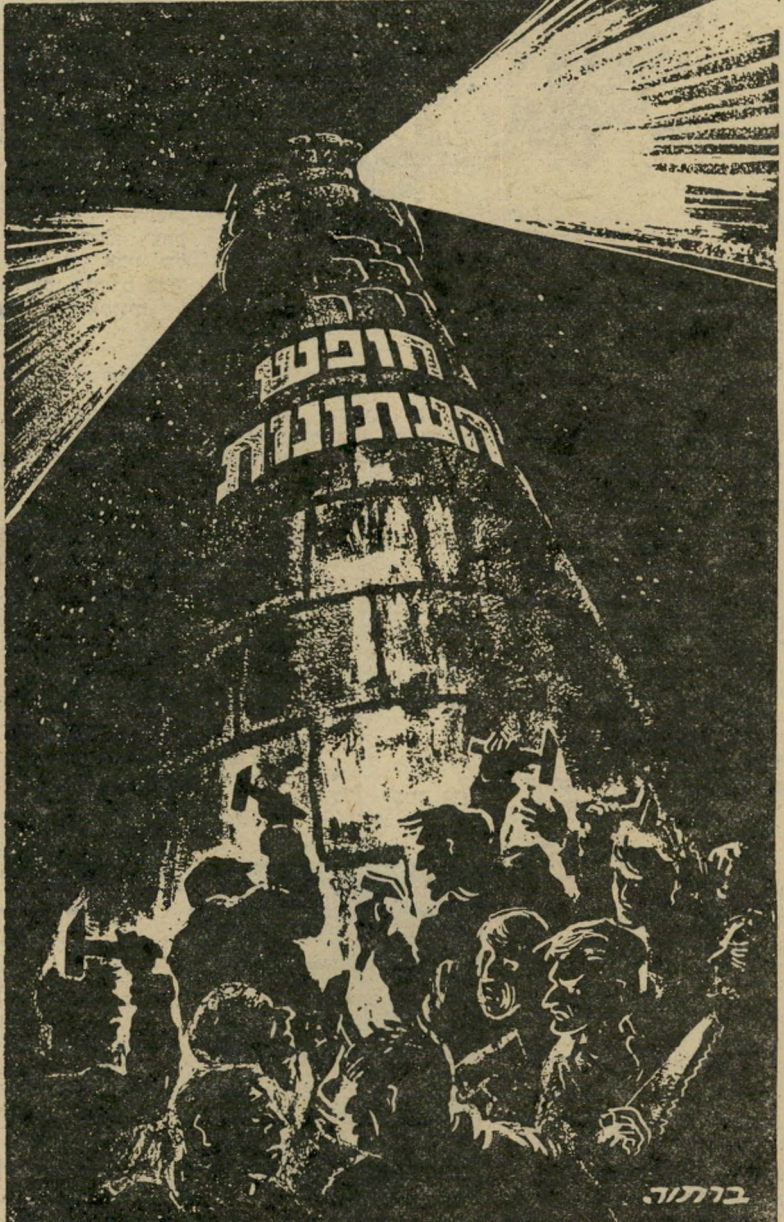
(תוך כדי כך יזמה בטי הגיינג'ית מיבצע ישראלי, לפי מתכונת המיבצע האמריקאי שנקרא MARCH OF DIMES, אותו מיבצע החל כאשר הנשיא פראנקלין דלאנו רוזוולט פנה לאזרחי ארצו בקריאה שכל אחד יתרום 10 סנטים ("דיים") למילחמה בשיתוק-הילדים, "תנו למטבעות 10 הסנ"טים לצעוד!" הוא קרא. בטי ביקשה ממני למצוא שם עברי מתאים למיבצע שלה, והצעתי לה את השם, "מיצעד הפרוטות". כך נולד מושג ישראלי).

בסופו של דבר, אולי גם בהשפעת היתבה שלנו, התאחדו שני האירגונים היריבים שטיפלו בקורבנות המחלה — אילנש"ל מכאן ופוליו מכאן, ונולד ה"אירגון המאוחד אילנש"ל-פוליו". זה היה צריך להספיק לגיליון אחד. אך פרשה זו נדחקה לפינה, ביגלל פרשה אחרת שנפתחה באותו גיליון.

גנגסטרים, בבית-העירייה

היחסים בין אבא חושי, ראש עיריית חיפה, ובין העולם הזה היו תמיד ידידותיים ביותר. בשעה שגופים אחרים במיפלגת-העבודה דאו, מפא"י, החרימו את "השבועון ה"מסויים" והטילו עליו חרם שקט, שקד אבא חושי לטפח את יחסיו עם המערכת הזאת. היה לו חוש מפותח מאוד ליחסי-ציבור, והוא השתדל לנצל את כוחו של שבועון זה לטובתו.

העולם הזה נענה לכך ברצון, מכיוון שראה בשילטונו של חושי שילטון נאור, ואכן, חיפה הצטיירה אז כעיר-לדוגמה. ראשי-העירייה הכל-יכול שלה אירגן בכל שנה את יום הפרח ומיבצע של והדרת פני זקן. העיר היתה נקייה ומסודרת. חושי הוזמן אותנו, באחד השבועות, אליו, והקדיש לנו יום שלם. הוא לקח את צוות-הסיקור שלנו (או קראנו לזה "חור ליית-כיטוי") מן השעות הקטנות של הבוקר, הצטלם כשהוא מפקח על עבודת

"מיגדור בחופי הכרף" (ציור של שמואל בק)
חייל בשרות חובה

רות סיפק אבא חושי מיפלגתו כמות מא-סיוית של קולות. תמורת זאת לא התי-ערב מרכז המיפלגה בענייני חיפה. היתה זאת הדוכסות הביצעית של חושי. אבא חושי שלט בחיפה כמו שריף בעיירה של המערב הפרוע, הוא חלש באר-

ולחשוף את המתרחש מאחורי החזית הנאה והנאורה של שילטונו. לא היתה להם שום אשלייה לגבי התוצאות. כל ששת המור-דים נהגו באותם הימים לישון ביחד, בדירה סגורה ומסוגרת, כאשר אקדה טעון מונח לידם.

פן מוחלט על מועצת-המועלים (בהנהגת משרתו, יוסף אלמוגי), המישטרה המקי-מית וכל האירגונים החברתיים והכלכליים. לפגוע בשילטונו של אבא חושי — היה זה כהתגרות בשליטי הקרמלין במוסקוה. כאשר פתחנו במיבצע, ידענו זאת רק במעורפל. הישמר מדנו את עובדות-החיים של חיפה על בשרנו ממש. על כמה מן האתרחשויות דיווחתי כע-בור שבוע — לפני 25 שנים בדיוק — תחת הכותרת, "בלי מורא, בלי משוא-פנים", במדור הנדון (שהתחיל להופיע לראשונה חודש לפני כן).

הנה קטעים מן המאמר:
...לא יבשה עוד הדיו על עמודי העיר-תון, כשהופעה המכונה הגדולה. פקחים עירוניים במדים איימו על מוכרי-העיתור-גים. פקידים עירוניים בכירים התרוצצו בין החנויות. אחד מעסקני הרוכלים הכי-ריון חרם רשמי, אסר על מכירת העיתון, יען כל רוכלו, "קשורים לחיים ולמוות עם ראשי-העיר".

...אני עצמי הובהלתי לחיפה כבר ב-שעות הבוקר... בעוד שכימעט כל חברי המערכת המרכזיים הגיעו בזה אחר זה לחיפה, הפך המישרד התל-אביבי למטה קרבי. איש אינו יכול לדעת כיצד היה מסי-תיים הקרב הגדול על חופשי-העיתונות, לולא עברה המערכת מייד, ובמקום העלי-לה ממש, להתקפה נגדית. גלים-גלים הת-פשט הפחד בעיר חיפה. חברי-המערכת, שביקשו להשתמש בטלפון, נתקלו בסייוב בעליהם, שסברו, משום-מה, כי לאבא חו-שי יש מנגנון פרטי של האונה. ידידים טובים הגזירו מן יישרו בשעות החשיכה בחיפה: "פלוגות-הפועל משי-תוללות!"

בקיסוסים עצמם נעלמו גיליונות העולם הזה מטווח הראייה. אחדים סירבו למי-כור את העיתון ביכלל. אחרים מכרוהו במחתרת, מתחת לדוכן, כמו בימי-הוהור של השוק השחור.

לוא נמשך מצב זה עוד כמה שעות, והפחד לא היה נתקל במחסום — יתכן וזו הפעם הראשונה היה האגרוף מצליח לשבור את חופשי-העיתונות, וכל התימ-רון לא היה נראה טיפשי כל-כך, כפי שנראה עתה.

החלטנו לקיים מייד, ודווקא בחיפה הנצורה, מסיבת-עיתונאים, לצלצל בפעמון האופקה. כבר במהלך המסיבה היה ברור כי הגלגל הפסיכולוגי התהפך. העיתונאים, שראו כמו עיניהם את השתוללות הטרור, נזעקו להגנת החרות החיונית לכולנו. הי-תותחים הגדולים של העיתונות, שרבים מהם אינם מחבבים כל-כך את העולם הזה, התייצבו לימינו. למחרת בבוקר היה ברור כי הגל הראשון של הטרור הובס.

אותו רגע התארגנה במערכת התל-אביבית, ממש מעצמה, עתודה מתנדבת. הראשון היה הקורא אלי תבור מרחוב זאנגוויל 17, תל-אביב, שהופיע ביום החמישי בבוקר, התנדב לנסוע מייד לחי-פה, למכור ברחובותיה גיליונות של העו-ר לם הזה. תוך שעות מעטות נרשמו עש-רות רבות של מתנדבים. הפעם לא היה צורך בשרותם.

עד כאן קטעים מהתיאור של או. אתו נער בשם אלי תבור, ראשון המתנדבים. הפך לאחר מכן דמות מרכזית במערכת. המאמר היה מלווה בציור של צייר צעיר, שגם שמו התפרסם כעבור זמן ברחבי הארץ: שמואל בק, או חייל בשרות סדיר.

על הכוונת: המישטרה

זה היה רק הגל הראשון. אחריו באו סיבובים נוספים. שבוע אחרי שבוע הלם העולם הזה במיבצר, שהדבקנו לו את השם "חושיטי-תאן". כמו מבצל, ירדה ממנו קליפה אחי-רי קליפה, ונחשפה תמונה מתרידה למדי של טרור פנימי, שילטון של פחד ושור-חד, קניית סופרים באמצעות הענקת די-רות, החזקה כנופית-אגרוף, קיום קרנות סודיות של ראשי-העירייה שמומנו באמי-צעות דמי-חסות, ועוד ועוד.

ברוך נאדל, איש לה"י לשעבר, התהלך בעיר כשהוא נושא אקדה גדול, בליוויית שומרי-ראש. יחד עם הפירסומים באו התגובות. בי-אחת השבתות הוטמנה פצצה לפני דלת המערכת. היא לא התפוצצה ביגלל קיל-קול בנפץ — ומעבדות המישטרה גילו (החשך בעמוד 4)